

Ірина Бова
завідувач відділом
наукової бібліотеки Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

КНИГА І ЧИТАЧ У СУЧАСНОМУ OPEN SPACE УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

(з досвіду роботи наукової бібліотеки
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого)

Розглянуто питання створення й модернізації відкритого простору сучасної бібліотеки задля збереження, просування й розвитку традицій читання. Проаналізовано досвід роботи наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Ключові слова: бібліотека університету, відкритий бібліотечний простір, традиції читання.

В умовах глобалізації й інформатизації більшості сфер життя бібліотеки закладів вищої освіти (ЗВО) як повноправні учасники навчально-виховного процесу мають самостійно шукати шляхи поширення й популяризації своїх ресурсів, тобто докладати зусиль до того, щоб постійно бути присутніми в конкурентному освітньому середовищі, опікуватися іміджем і підвищенням авторитету, відповідати викликам часу.

Однак не треба забувати й про те, що бібліотеки зберігають свою привабливість і ними дійсно користуються, якщо вони можуть запропонувати те, що необхідно читачеві. Звісно, серед іншого, йдеться і про матеріально-технічну базу цієї установи, до складу якої входить будівля й приміщення, зручні меблі, виробнича техніка, доступ до Інтернету, вільні зони Wi-Fi тощо. Крім того, одним із дієвих інструментів, який допомагає залучити до бібліотеки користувачів, є зонування. Такий формат простору надає відвідувачу можливість знайти свій “куточок”, тобто обрати місце, де йому зручно читати (при цьому слід враховувати, що хтось любить це робити на самоті, так би мовити, читати «про себе», дехто вголос разом з іншими відвідувачами; хтось надає перевагу традиційному паперовому носію, а хтось електронному). Мова йде про те, що відвідувачам бібліотеки має бути комфортно працювати, навчатися або навіть просто відпочити.

Саме з огляду на це ідея перетворення наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі — НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого) виношувалася не один рік й базувалася на тому, що книгозбірня повинна стати передусім головною ланкою

інформаційної інфраструктури університету, місцем, куди хочеться прийти користувачам, де їм затишно і зручно. При проектуванні будівлі значна увага приділялася дизайну й інтер'єру бібліотеки, зонуванню її простору, створенню робочих місць для користувачів різної функціональної спрямованості. Так, зовнішній вигляд найсучаснішої 10-поверхової споруди вирізняється оригінальним дизайном: вона являє собою відкриту книгу. Гвинтові сходи — або “корінець” книги, з'єднують зали бібліотеки з третього по сьомий поверхи. Крім того, проектом передбачена спеціальна безбар'єрна архітектура для осіб з обмеженими можливостями: вантажно-пасажирські ліфти, кабінки спеціальних санітарних вузлів, розширені входи до кімнат, підлога без перепадів і порогів, пандуси.

Сьогодні можна з упевненістю сказати, що всі поставлені цілі досягнуті: для користувачів створено комфортні умови, їм забезпечено відкритий доступ до фондів у читальних залах й абонементних, що, безумовно, максимально наблизило книгу до читача. У свою чергу, простір для індивідуальної і групової роботи — це окремі кімнати для спілкування і відпочинку, в яких можна спільно працювати над будь-яким проектом або просто усамітнитися, щоб виконати письмову роботу, що вимагає зосередження і тиші.

Ще одним нововведенням є «коворкінг-майданчик» — платформа для сімейного читання, де діти перебувають разом із батьками, але кожен займається своєю справою. Зона об'єднує кілька локацій: шафи з дитячими книжками, стелажі з науковою літературою, зручні м'які меблі для відпочинку, лаунж куточок настільних ігор.

Додамо, що розмежувачем приміщення книгозбірні на зони виступають багатофункціональні меблі, внаслідок чого досягається раціональність у використанні простору. Так, завдяки сучасним меблям на одному поверсі розташовано відразу декілька багатофункціональних локацій: читальна зала іноземної літератури, абонемент художньої літератури, центр європейської інтеграції, зала ділових зустрічей, зони виставкових тематичних комплексів тощо. Крім того, стелажі для зберігання книг розділяють приміщення на зони різної активності, тобто один предмет меблів вирішує функціональні, просторові й дизайнерські завдання. До того ж значна частина меблів на коліщатках, а отже, їх можна легко і швидко пересунути.

Також створено сучасний бібліотечний відкритий простір (open space), в якому передбачені майданчики для проведення культурно-просвітницьких заходів, творчого розвитку, організовано зону арт-простору, де експонуються виставки живопису викладачів, співробітників університету й відомих українських художників. Зала ділових зустрічей — територія, де відбуваються конференційні заходи, судові дебати, тренінги,

вебінари, кіноперегляди, зустрічі з відомими юристами й письменниками, а також засідання психологічного клубу, гуртків.

Для співробітників бібліотеки організовані робочі місця з сучасними спеціалізованими кафедрами видачі літератури, приставними столиками і стільцями, обладнанням для автоматизованого обслуговування користувачів. Таким чином, відбулася зміна традиційного сприйняття бібліотекаря: він не тільки займається розстановкою фонду й обслуговуванням за кафедрою, а й активно допомагає й консультує учасників освітнього процесу.

Виходячи з цього, можемо констатувати, що нині перед усіма вузівськими бібліотеками, у тому числі і НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого, стоїть завдання щодо збереження й подальшого розвитку традицій читання як найважливішого елементу самостійної, дистанційної, навчально-пізнавальної, науково-дослідницької діяльності студентів, науковців й співробітників ЗВО. Завдяки створенню й модернізації відкритого простору з'явиться можливість збільшити кількість активних читачів й сформуванню позитивний імідж бібліотеки і читання. Як підтверджує досвід роботи нового навчально-бібліотечного комплексу НЮУ імені Ярослава Мудрого, вказане також сприяє набуттю статусу наукового, інформаційного й соціокультурного центрів.